

LIGJ

Nr.9244, date 17.6.2004

PER MBROJTJEN E TOKES BUJQESORE¹

Ne mbështetje te neneve 78 dhe 83 pika 1 te Kushtetutës, me propozimin e Këshillit te Ministrave,

KUVENDI

I REPUBLIKES SE SHQIPERISE

VENDOSI:

KREU I

DISPOZITA TE PERGJITHSHME

Neni 1

Qëllimi

Ky ligj ka për qëllim:

1. Te përcaktojë parimet, rregullat dhe institucionet për ruajtjen dhe përmirësimin ne mënyrë te qëndrueshme te funksioneve qe përmbush toka bujqësore dhe, ne veçanti, pjellorinë e saj.
2. Te harmonizojë te drejtat dhe përfitimet, qe rrjedhin nga pronësia mbi token bujqësore, me detyrimet dhe përgjegjësitë për mbrojtjen dhe përdorimin e saj te qëndrueshëm.
3. Te ruaje dhe te rehabilitoje token bujqësore nga veprimi i dëmshëm i faktorëve te ndryshëm klimatike dhe njerëzore.

---

¹ Përditësuar me:

Ligjin Nr. 69/2013, "Për disa ndryshime dhe shtesa në Ligjin Nr. 9244, datë 17.6.2004 "Për mbrojtjen e tokës bujqësore";

Ligjin Nr. 131/2014 "Për një ndryshim dhe shtesë në Ligjin Nr. 9244, datë 17.6.2004, "Për mbrojtjen e tokës bujqësore", të ndryshuar.

Neni 2

Përkufizime

Ne kuptim të këtij ligji, me termat e mëposhtëm kuptohen:

1. "Toke" është shtresa e sipërme e kores së tokës, që përfshin lenden minerale, lenden organike, pjesën e lëngshme, pjesën e gazte, pjesën biotike dhe që përmbush funksionet e përcaktuara në pikën 2 të këtij neni.
2. "Funksione që përmbush toka" janë:
  - a) funksionet natyrore, si krijuese të bazës së jetës dhe hapësirës për jetesën e njerëzve, të faunës dhe të florës; si pjesë përbërëse e pasurisë natyrore, që zotëron cilësinë e veçante të pjellorisë natyrore, në të cilën qarkullojnë uji dhe lëndet ushqyese; si mjet formimi, shpërbërjeje dhe ruajtjeje për bashkëveprimin e lendeve, në baze të vetive filtruese, shtytëse e transformuese të tyre, në mënyrë të veçante për mbrojtjen e ujërave nëntokësore;
  - b) funksionet si arkiv i historisë së natyrës dhe të kulturës;
  - c) funksione të tjera në dobi të njeriut, që nuk janë objekt i drejtpërdrejtë i këtij ligji.
3. "Toke bujqësore" është sipërfaqja e tokës që si e tillë figuron në regjistrat kadastrale të shtetit, e zënë me bimët e arave, pemishtet, vreshtat dhe ullishtat, kudo ku ndodhet dhe që ka veçori thelbësore të saj pjellorinë.
4. "Pjelloria e tokës bujqësore" është aftësia natyrore e tokës për sigurimin e njëkohshëm të ujit dhe të elementeve ushqyese për bimët dhe krijimi i kushteve të përshtatshme fizike dhe biokimike për to.
5. "Shfaqje e rrezikut të dëmtimit të tokës bujqësore" është çdo rast kur vihen re mundësi që çojnë në dëmtimin e funksioneve, që përmbush toka bujqësore, të përcaktuara në shkronjat "a" dhe "b" të pikës 2 të këtij neni.
6. "Dëmtim toke" është çdo rast kur preken funksionet, që përmbush toka, të përcaktuara në shkronjat "a" dhe "b" të pikës 2 të këtij neni.
7. "Mbrojtja e tokës bujqësore" është tërësia e veprimeve dhe e masave, që kryhen për mirëmbajtjen e tokës bujqësore, ruajtjen nga dëmtimi dhe rreziku i dëmtimit të çdo forme, si dhe pengimin e shmangien e faktorëve dëmtues të tokës të çdo natyre.
8. "Rehabilitimi i tokës bujqësore" është tërësia e masave dhe e veprimeve që vihen në përdorim dhe sigurojnë:

a) shmangien ose pakësimin e dëmtimeve të sipërfaqes së tokës bujqësore, si dhe normalizimin dhe përmirësimin e përbërjes fizike, kimike dhe biologjike të saj;

b) shmangien ose pakësimin, në kufij të lejueshëm, të lendeve të dëmshme dhe që sigurojnë qëndrueshmëri afatgjate të masave të përdorura.

9. "Vlerat kufij të treguesve të tokës bujqësore" janë normat e treguesve fizike, kimike e biologjike të tokës bujqësore, të përcaktuara nga shteti, në kufijtë e të cilëve vlerësohet gjendja e qëndrueshme e funksioneve që përmbush toka, sipas përcaktimit në shkronjat "a" dhe "b" të pikës 2 të këtij neni.

10. "Shkatërrimi i tokës bujqësore" është dëmtimi i rëndë i tokës bujqësore nga shkaqet e ndryshme edhe kur masat rehabilituese nuk mund t'i kthejnë tokës bujqësore pjellorinë dhe funksionet që ajo përmbush.

Neni 3

Objekti

Objekte të zbatimit të këtij ligji janë:

a) toka bujqësore, sipas përcaktimit të pikës 3 të nenit 2 të këtij ligji, e cila figuron në regjistrat kadastrale të shtetit, përfshirë të gjithë përbërësit e saj;

b) të gjitha sipërfaqet, sipas përcaktimit të shkronjave "c", "ç", "d", "dh", "e" dhe "ë" të nenit 11 të ligjit nr.8752, datë 26.3.2001 "Për krijimin dhe funksionimin e strukturave për administrimin dhe mbrojtjen e tokës", si dhe çdo sipërfaqe tjetër toke, që natyrshëm bashkohet me sipërfaqen e tokës bujqësore dhe që ndikon drejtpërdrejt në funksionet që ajo përmbush.

Gjerësia e kësaj sipërfaqeje toke shtrihet në distancë deri në 1 km nga kufiri ndarës i tokës bujqësore, në varësi të kushteve tokësore dhe gjeografike.

KREU II

STRUKTURAT SHTETËRORE PËR MBROJTJEN E TOKES BUJQËSORE, DETYRIMET DHE PËRGJEGJESITË E TYRE

Neni 4

Strukturat shtetërore

Autoritetet shtetërore dhe strukturat pranë tyre, të cilat kanë detyrime dhe përgjegjësi për mbrojtjen e tokës bujqësore janë:

a) Ministria e Bujqësisë dhe e Ushqimit;

b) Komiteti Shtetëror i Mbrojtjes së Tokës (KSRMT);

c) Inspektorati i Mbrojtjes se Tokës;

ç) këshilli i qarkut;

d) kryetari i këshillit te qarkut;

dh) Komisioni i Mbrojtjes se Tokës (KMT) ne qark;

e) Inspektorati i Mbrojtjes se Tokës ne qark;

ë) këshilli i komunës ose këshilli i bashkise;

f) kryetari i komunës ose kryetari i bashkise.

Neni 4/1

Inspektimi

Inspektimi në zbatim të këtij ligji bëhet nga inspektoratet e përcaktuara në nenin 4, të këtij ligji, në përputhje me ligjin nr. 10 433, datë 16.6.2011 "Për inspektimin në Republikën e Shqipërisë".

Neni 5

Ministria e Bujqësisë dhe e Ushqimit

Autoriteti me i larte Shtetëror, qe drejton veprimtarinë për mbrojtjen e tokës bujqësore është Ministria e Bujqësisë dhe e Ushqimit, e cila ka këto detyra:

a) drejtimin teknik dhe administrativ te te gjitha strukturave shtetërore, te ngarkuara për zbatimin e dispozitave te këtij ligji dhe te akteve nënligjore ne zbatim te tij;

b) ushtrimin e kontroleve te vazhdueshme për zbatimin e dispozitave te këtij ligji dhe te akteve nënligjore te tij, për veprimtarinë e te gjitha organeve te tjera te ngarkuara ne këtë ligj, pronare e posedues te ligjshëm te tokës, për te gjithë personat fizike e juridike, qe me veprimtarinë e tyre ndikojnë ne çfarëdo mënyrë mbi token bujqësore;

c) përcaktimin e normave teknike për mbrojtjen e tokës bujqësore me udhëzim te Ministrit te Bujqësisë dhe te Ushqimit;

ç) shndërrimin e Sektorit te Mbrojtjes se Tokës ne **Inspektorat te Mbrojtjes se Tokës**, si organ epror dhe i specializuar kontrolli për zbatimin e dispozitave te këtij ligji dhe te akteve nënligjore ne zbatim te tij ne te gjithë territorin e vendit dhe plotësimin e tij me specialiste te emëruar ne përputhje me ligjin nr. 8549, date 11.11.1999, "Statusi i nëpunësit civil.

Neni 6

Komiteti Shtetëror i Mbrojtjes se Tokës

Komiteti Shtetëror i Mbrojtjes se Tokës, nen drejtimin e Ministrit te Bujqësisë dhe te Ushqimit, krijohet si organ ndërministror dhe ka këto detyra dhe përgjegjësi:

- a) te bashkërendojë punën e Ministrisë se Bujqësisë dhe te Ushqimit, Ministrisë se Mjedisit, institucioneve te tjera, si dhe organeve te qeverisjes vendore, te ngarkuara nga ky ligj për mbrojtjen e tokës, për te gjitha veprimtaritë qe kryhen mbi token bujqësore, lidhen me te dhe ndikojnë ne mbrojtjen e tokës bujqësore;
- b) te marre vendime te detyrueshme për t'u zbatuar nga organet e tjera shtetërore, qe ky ligj i ngarkon për mbrojtjen e tokës bujqësore.

Neni 7

Këshilli i qarkut

Këshilli i qarkut, me strukturat ne varësi te tij, ka këto detyra:

- a) drejtimin administrativ dhe teknik te te gjitha strukturave shtetërore ne territorin e qarkut qe ky ligj i ngarkon për mbrojtjen e tokës bujqësore;
- b) nxjerrjen e vendimeve te detyrueshme për t'u zbatuar nga te gjitha organet e pushtetit vendor ne territorin e qarkut:
  - i) për masat konkrete te mbrojtjes se tokës bujqësore;
  - ii) për miratimin e fondeve te nevojshme për mbrojtjen dhe rehabilitimin e tokës bujqësore mbi bazën e propozimeve te paraqitura nga KMT-ja ose IMT-ja e komunave ose e bashkive;
  - iii) për miratimin e KMT -se, me propozimin e kryetarit te këshillit te qarkut;
  - iv) për harmonizimin e veprimtarisë për mbrojtjen e tokës bujqësore ndërmjet komunave ose bashkive, kur territoret kufizohen ndërmjet tyre;
- c) shpalljen e zonave te tokave bujqësore ne mbrojtje, ne territorin e qarkut, sipas përcaktimeve te nenit 24 te këtij ligji.

Neni 8

Komisioni i Mbrojtjes se Tokës

1. Për bashkërendimin e veprimtarive për mbrojtjen e tokës bujqësore pranë këshillit te qarkut krijohet Komisioni i Mbrojtjes se Tokës (KMT).

2. Ne përbërje të këtij komisioni marrin pjesë kryetaret e komunave ose bashkive, drejtori i policisë në prefekturën e qarkut, përgjegjësi i agjencisë rajonale të mjedisit, drejtuesi i policisë ndërtimore, drejtori i drejtorisë rajonale të bujqësisë dhe ushqimit, drejtori i drejtorisë rajonale të ujerave, drejtori i drejtorisë së shërbimit pyjor, si dhe drejtues të institucioneve, veprimtaria e të cilave ndikon mbi token bujqësore. Këta të fundit miratohen nga këshilli i qarkut.

3. Komisioni i Mbrojtjes së Tokës organizon grupe të veçanta me specialiste të institucioneve të ndryshme në territorin e qarkut për të verifikuar, kontrolluar ose studiuar çështje të veçanta për masat mbrojtëse për token bujqësore.

4. Kryetari i këshillit të qarkut është njëkohësisht edhe kryetari i KMT -se.

Neni 9

Kryetari i këshillit të qarkut dhe strukturat e tjera në qark

1. Kryetari i këshillit të qarkut shqyrton dhe vendos për ankesat që i paraqiten nga persona fizike e juridike, për sanksionet që janë vendosur ndaj tyre nga Inspektorati i Mbrojtjes së Tokës në qark, si dhe për vendimet që janë marre ndaj tyre nga strukturat e tjera të pushtetit vendor, për mbrojtjen e tokës bujqësore.

2. Pranë seksionit të administrimit dhe mbrojtjes së tokës në qark krijohet **Inspektorati i Mbrojtjes së Tokës**, i përbërë nga specialiste të emëruar, në përputhje me ligjin nr.8549, datë 11.11.1999 "Statusi i nëpunësit civil". IMT -ja në qark ka varësi teknike nga **Inspektorati i Mbrojtjes së Tokës** pranë Ministrisë së Bujqësisë dhe të Ushqimit.

3. Seksioni i administrimit të mbrojtjes së tokës në këshillin e qarkut krijon regjistrin e mbrojtjes së tokës bujqësore. Sistemi i të dhënave, përmbajtja dhe forma e regjistrit të mbrojtjes së tokës bujqësore miratohen nga Ministri i Bujqësisë dhe i Ushqimit dhe Ministri i Mjedisit.

Neni 10

Këshilli i komunës ose këshilli i bashkise. Kryetari i komunës ose kryetari i bashkise

1. Autoriteti përgjegjës për mbrojtjen e tokës bujqësore, për të gjithë territorin në juridiksionin e tij, është këshilli i komunës ose këshilli i bashkise që ka këto detyra:

a) të beje kontrollin e zbatimit të dispozitave të këtij ligji brenda juridiksionit të tij;

b) të nxjerre vendime të detyrueshme për zbatim, për mbrojtjen e tokës bujqësore nga pronaret dhe poseduesit e ligjshëm të tokës bujqësore, si dhe për persona fizike e juridike, veprimtaria e të cilëve në çfarëdo lloj mënyrë ndikon mbi funksionet që përmbush toka bujqësore;

c) të shqyrtoje raportet e kontroleve për dëmtimin e tokave bujqësore dhe të nxjerre vendimet përkatëse;

ç) te bashkërendojë veprimtaritë për mbrojtjen e tokës bujqësore brenda fshatrave, ndërmjet fshatrave, brenda juridiksionit të komunës, si dhe ndërmjet shoqatave të ndryshme, kur veprimtaria e tyre ka si objekt tokën bujqësore në këtë territor;

d) te bashkërendojë veprimtarinë e tij për mbrojtjen e tokës bujqësore me komunat ose bashkitë e tjera, kur territoret e tokave kufizohen me njëri-tjetrin;

dh) te bashkërendojë veprimtarinë me këshillin e qarkut, me KMT-ne dhe IMT-ne e qarkut, si dhe të ndjeke zbatimin e vendimeve të organeve eprore kur kanë si objekt territorin në juridiksionin e tyre;

e) te krijojë në buxhetin e tij fondin për mbrojtjen e tokës bujqësore me burime nga tatimi për tokën bujqësore. Shuma vjetore e këtij fondi të shërbejë për masat mbrojtëse për tokën bujqësore dhe të jetë jo më pak se 40 për qind e fondit të krijuar dhe të miratohet nga këshilli në mbështetje të rekomandimeve të këshillit të qarkut, si dhe të gjendjes konkrete të territorit të komunës;

ë) të shqyrtojë ankesat, që i paraqiten nga persona fizike e juridike, që kanë si objekt masat mbrojtëse për tokën bujqësore, si dhe shmangien e rreziqeve të dëmtimit të tokës bujqësore nga faktorë natyrore e artificiale.

2. Kryetari i komunës ose kryetari i bashkisë ka për detyrë:

a) të drejtojë dhe të kontrollojë punën e drejtuesve të nënndarjeve të komunës dhe të administratoreve të caktuar në nënndarjet e bashkisë për veprimtaritë për mbrojtjen e tokës bujqësore;

b) të raportojë në KMT -ne e qarkut për gjendjen në territorin e tij;

c) të zbatojë vendimet dhe urdhëresat e këshillit të qarkut dhe KMT-se, që kanë si objekt territorin e komunës ose bashkisë.

Neni 11

Detyra të tjera të strukturave shtetërore për mbrojtjen e tokës bujqësore

Përbërja, mënyra e funksionimit, detyrat dhe përgjegjësitë e Komitetit Shtetëror të Mbrojtjes së Tokës, **Inspektoratit të Mbrojtjes së Tokës** në Ministrinë e Bujqësisë dhe të Ushqimit, Komisionit të Mbrojtjes së Tokës, si dhe të Inspektoratit të Mbrojtjes së Tokës në qark, përveç sa përcaktohen në dispozitat e këtij ligji, plotësohen edhe me akte të tjera nënligjore, me vendime të Këshillit të Ministrave, me propozimin e Ministrit të Bujqësisë dhe të Ushqimit dhe të Ministrit të Mjedisit.

KREU III

PARANDALIMI I DËMTIMIT TE TOKES BUJQESORE

Neni 12

Mbrojtja e tokës bujqësore nga dëmtimet

Pronaret, posedues të tjerë të ligjshëm të tokës, strukturat shtetërore dhe autoritetet vendimmarrëse, çdo person fizik ose juridik, që me veprimin ose mosveprimin e tyre ushtrojnë në çfarëdo mënyrë ndikim mbi token, detyrohen të mbrojnë atë nga dëmtimet dhe rreziqet e mundshme, të miradministrojnë atë dhe të sigurojnë qëndrueshmërinë e funksioneve që përmbush toka bujqësore.

Neni 13

Qëndrueshmëria e burimeve të tokës bujqësore sipas kategorizimit

1. Pronaret e tokës dhe poseduesit e tjerë të ligjshëm, si dhe autoritetet shtetërore për mbrojtjen e tokës bujqësore, detyrohen që, në të gjithë madhësinë e sipërfaqes në pronësi, të sigurojnë qëndrueshmërinë e burimeve të tokës bujqësore, sipas kategorizimit të bërë në regjistrat kadastrale të shtetit.

2. Ndryshimi i tokës bujqësore në kategori të tjera burimesh, si në toke urbane, toke pyjore, pyll, kullote, livadh dhe toke të pafrytshme bëhet sipas përcaktimit në ligjin nr.8752, datë 26.3.2001 "Për krijimin dhe funksionimin e strukturave për administrimin dhe mbrojtjen e tokës", si dhe akteve nënligjore në zbatim të tij.

Neni 14

Mbrojtja e tokës bujqësore nga ndërtimet

1. Ndalohet veprimtaria ndërtimore në tokat bujqësore, me përjashtim të rasteve të parashikuara në pikat 2 dhe 4 të këtij neni.

~~Ndalohet veprimtaria ndërtimore në tokat bujqësore, me përjashtim të rasteve të parashikuara në pikën 2 të këtij neni.~~

2. Propozimi për zgjerimin e vijës kufizuese të ndërtimit në hapësirat e tokës bujqësore bëhet në baze të studimeve rajonale dhe masterplaneve, vetëm kur është vërtetuar dhe argumentuar:

a) mungesa e plote të sipërfaqeve të tjera fizike me toke urbane të lire, brenda vijave kufizuese të ndërtimit;

b) mungesa e sipërfaqeve me toke urbane, që mund të ripërdoret nëpërmjet prishjes së ndërtimeve të vjetra dhe kryerjes së ndërtimeve të reja, në përputhje me rregullat dhe normat urbanistike;

c) mungesa e tokave te tjera te pafrytshme ose me vlera me te ulëta pjellorie natyrore, sipas bonitetit.

Argumentimi për këto raste përgatitet nga organi i ngarkuar me ligj për hartimin dhe mbrojtjen e studimit.

3. Strukturat e pushtetit vendor, te ngarkuara për mbrojtjen e tokës bujqësore, ne çdo rast, kur nuk janë dakord për zgjerimin e vijës kufizuese te ndërtimit ne hapësirat e tokës bujqësore, i paraqesin ankese organeve te ngarkuara me ligj.

4. Në tokat bujqësore lejohen vetëm ndërtimet e përkohshme, të cilat nuk janë të lidhura në mënyrë të qëndrueshme dhe të përhershme me tokën, që janë të nevojshme për ushtrimin e aktivitetit bujqësor dhe blegtoral.

Neni 15

Mbrojtja e shtretërve dhe brigjeve te lumenjve

1. Nuk lejohen ngritje dhe shfrytëzim karriere për materiale dhe lende te tjera inerte përgjatë rrjedhës se lumenjve kur:

a) te dyja anët ose njëra ane e bregut te lumit kufizohet drejtpërdrejt me toke bujqësore;

b) vlerësohet se gjate gjithë rrjedhës se lumit, nga ngritja e karrierës mund te shkaktohet ndryshimi i rrjedhjes natyrore te ujerave, qe dëmtojnë funksionet qe përmbush toka bujqësore

2. Lejohet ngritje karriere ne gjatësi te rrjedhës se lumenjve për raste madhore ose emergjente, kur këtë e vlerëson Këshilli i Ministrave. Ne këtë rast, poseduesi i lejes se shfrytëzimit te karrierës ka këto detyra:

a) rehabilitimin e mjedisit gjate kryerjes ose ne përfundim te punimeve, sipas kushteve te përcaktuara ne lejen mjedisore;

b) garantimin paraprak me mjete financiare te depozituara ne banke ne shumën e nevojshme te rehabilitimit te gjendjes, shume e cila përcaktohet nga Seksioni i Administrimit te Mbrojtjes se Tokës (SAMT) ne qark dhe kalon ne llogari te komunës ose bashkise, ne territorin e se cilës ngrihet karriera.

Neni 16

Zbatimi i një praktike te mire bujqësore

Pronaret e tokës bujqësore dhe posedues te tjerë te ligjshëm kane për detyre, qe me veprimet praktike mbi token, nëpërmjet praktikes se mire bujqësore, te sigurojnë:

a) qëndrueshmërinë e pjellorisë natyrore te tokës bujqësore;

- b) ruajtjen dhe përmirësimin e strukturës së tokës bujqësore;
- c) ruajtjen e nivelit natyror të lëndës organike, sipas tipit të tokës bujqësore, nëpërmjet qarkullimit të kulturave bujqësore dhe nxitjes së veprimtarisë biologjike të tokës;
- ç) ruajtjen e nivelit normal të treguesve fizike, kimike dhe të bonitetit të tokës bujqësore;
- d) punimin e tokës bujqësore, në përshtatje me relievin e saj dhe kushtet atmosferike;
- dh) moslejimin e dëmtimit të shtresave të punueshme nëpërmjet gjermimeve për nxjerrje dhe materiale të tjera;
- e) mbrojtjen e tokës bujqësore nga erozioni dhe zbatimin e masave antierozive që rekomandohen;
- ë) administrimin, përdorimin dhe mirëmbajtjen, brenda territorit të tokës së tyre në pronësi, të sistemit të kullimit, sistemit të ujitjes, të veprave të artit dhe të mbrojtjes së tokës bujqësore nga përmytjet, sipas dispozitave të përcaktuara në ligjin nr. 8518, datë 30.7.1999 "Për ujitjen dhe kullimin";
- f) moslejimin e depozitimit mbi dhe nën sipërfaqen e tokës bujqësore të mbetjeve të çfarëdo lloji, që dëmtojnë pjellorinë e tokës bujqësore;
- g) kryerjen e analizave të tokës bujqësore për të vlerësuar treguesit fizike, kimike e biologjike, sipas përcaktimit të pikës 1 të nenit 22 të këtij ligji.

Neni 17

E drejta e shfrytëzimit dhe e përdorimit të tokës bujqësore

Pronaret dhe poseduesit e tjerë të ligjshëm kanë të drejte që:

- a) sipërfaqen e tokës bujqësore ta përdorin dhe ta shfrytëzojnë për kultivimin e bimëve bujqësore, produktet dhe nënproduktet e të cilave nuk ndalohen me dispozita të ligjeve të tjera;
- b) token bujqësore ta përdorin dhe ta shfrytëzojnë deri në thellësi të horizontit aktiv të saj, në pikëtakimin e saj me formacionin e saj.

Neni 18

Mbrojtja e tokës bujqësore nga mjetet në përdorim

Pronari i tokës, poseduesit e tjerë të ligjshëm, personat e tjerë fizike e juridike, në çdo rast të veprimit mbi token bujqësore, kanë për detyrë të marrin masa për mbrojtjen e saj nga dëmtimet, që mund t'i shkaktohen tokës bujqësore prej pajisjeve ose mjeteve të tyre në përdorim.

KREU IV

DETYRIME PER INFORMIMIN E DËMTIMIT TE TOKES BUJQËSORE DHE REHABILITIMIN E TOKAVE TE DËMTUARA

Neni 19

1. Pronari i tokës dhe çdo posedues i ligjshëm i tokës bujqësore kane për detyre t'i bëjnë te ditur menjëherë autoriteteve te pushtetit vendor çdo dyshim te dëmtimit te tokës bujqësore, ose te dëmtimit te saj, e ardhur si pasoje:

a) e veprimtarisë se tyre te pakujdesshme;

b) e veprimit te faktorëve natyrore ose personave te tjerë;

c) e mosveprimit te strukturave te ngarkuara me ligj për mbrojtjen e tokës bujqësore.

2. Organet për mbrojtjen e tokës bujqësore, ne çdo rast, qe kane te dhëna për ekzistencën e faktorëve, qe rrezikojnë dëmtimin e tokave bujqësore, kane për detyre njoftimin e pronareve te tokës bujqësore, duke marre njëkohësisht masa dhe vendime te nevojshme mbrojtëse.

Neni 20

Ngritja dhe organizimi i terreneve te vëzhgimit

1. Ne territorin e çdo qarku ose te disa qarqeve ngrihen dhe organizohen terrenet e vëzhgimit zonal dhe te kontrollit te vazhdueshëm te ndikimit te faktorëve natyrore dhe njerëzore, si dhe te efekteve te tyre për ndryshimet qe shkaktohen ne tokat bujqësore.

2. Terreni i vëzhgimit zonal kërkohet te përfaqësoje shumicën e kushteve karakteristike te zonës ku ngrihet dhe te krijojë mundësinë e vëzhgimit te erozionit, përbërjes fiziko-kimike dhe biologjike te tokës bujqësore, ujerave nëntokësore, masën e ndotjes se ajrit dhe faktorëve te tjerë tipike te rajonit dhe te njoftoje ne mënyrë te vazhdueshme strukturat për mbrojtjen e tokës bujqësore.

3. SAMT-i dhe struktura te tjera qe ushtrojnë veprimtari bujqësore ne territorin e qarkut, I propozojnë KMT -se ne qark miratimin e vendngritjes se terrenit te vëzhgimit.

4. Ministria e Bujqësisë dhe e Ushqimit dhe Ministria e Mjedisit miratojnë rregulloren e funksionimit te terreneve te vëzhgimit zonal dhe kontrollojnë zbatimin e teknikave te përcaktuara nga këto terrene.

Neni 21

Procedura e kontrollit te dëmtimit te tokës bujqësore

Strukturat shtetërore për mbrojtjen e tokës bujqësore, ne kontrollet për dëmtimin e tokës ose shfaqjen e rrezikut te dëmtimit te tokës, zbatojnë këto procedura:

1. Verifikimin e evidentimin e elementeve dhe te faktorëve, te cilët shkaktojnë dëmtimin e funksioneve qe përmbush toka bujqësore, si me poshtë:

a) mosmirëmbajtja e rrjetit kullues, i cili shkakton moçalizimin, kënetëzimin, rikripezimin e tokave bujqësore te pronarit dhe tokave te pronareve fqinje;

b) mosmirëmbajtja ose dëmtimi i veprave antierozive qe shkakton erozion masiv te horizontit aktiv te tokës bujqësore;

c) mosmirëmbajtja ose dëmtimi i veprave ujore qe disiplinojnë rrjedhën e ujerave te larta, qe sjell për pasoje zhavorizimin e tokës bujqësore;

ç) lejimi i depozitimit te lendeve te ngurta ose te dëmshme mbi sipërfaqen e tokës, qe pengojnë shfrytëzimin ose dëmtojnë funksionet e tokës bujqësore;

d) lejimi, tej kufijve te përcaktuar, i lendeve te dëmshme nëpërmjet ajrit ose burimeve e rrjedhjeve ujore, qe dëmtojnë bimësinë e kultivuar mbi token bujqësore;

dh) prania, ne sasi tej kufijve te përcaktuar, e lendeve te dëmshme te liruara mbi token bujqësore nga shkaqe te ndryshme te paidentifikuara;

e) prania ne ujerat nëntokësore e një sasi tej kufijve te përcaktuar te lendeve te dëmshme me prejardhje nga toka;

ë) lejimi i fillimit te punimeve ndërtimore e te punimeve te tjera te kundërligjshme, qe ndryshojnë destinacionin e tokës bujqësore;

f) elemente dhe faktorë te tjerë qe gjate kontrollit vlerësohen si shkaqe te mundshme te dëmtimit te tokës bujqësore.

2. Për te vërtetuar dhe argumentuar dëmtimin e tokës bujqësore duhen kryer:

a) analizat për përcaktimin e gjendjes se vlerave te treguesve fizike, kimike e biologjike te tokës bujqësore;

b) analizat e gjendjes se ujerave te ujitjes dhe atyre nëntokësore;

c) analizat e ajrit qe ndodhen ne shtresat e tokës dhe mbi sipërfaqen e saj.

Vlerësimi i treguesve të tokës bujqësore, i ujerave dhe ajrit kryhen nga eksperte, të cilët hartojnë raportin teknik përkatës. Kur nga raporti i eksperteve rezulton se parametrat e analizuar nuk janë brenda normave të përcaktuara dhe ekzistojnë faktorët e përcaktuar në shkronjat "a", "b", "c", "d", "e" dhe "f" të pikës 1 të këtij neni, vlerësohet se toka bujqësore është e dëmtuar.

3. Konkluzioni i kontrollit dhe nxjerrja e vendimit përmban:

a) shkaqet e dëmtimit të tokës bujqësore;

b) shkaktaret e dëmtimit të tokës bujqësore dhe personat përgjegjës;

c) detyrimin e mbulimit të shpenzimeve për kryerjen e analizave nga personat përgjegjës që shkaktuan demin;

ç) raportin përfundimtar për organet vendimmarrëse përgjegjëse, të përcaktuara nga dispozitat e këtij ligji.

Neni 22

Analiza e vlerave të treguesve të tokës bujqësore

1. Pronaret dhe poseduesit e ligjshëm të tokës bujqësore kanë për detyrë të kryejnë analizat e vlerave të treguesve të tokës, tretësisirës në toke dhe lendeve të gazta që ndodhen në të.

Analiza të detyrueshme për t'u kryer janë:

a) të zakonshme, në intervale kohore që përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave, sipas propozimit të Ministrit të Bujqësisë dhe të Ushqimit dhe të Ministrit të Mjedisit;

b) të paparashikuara, në çdo rast kur ekzistojnë dyshime ose vërehen se janë cenuar funksionet natyrore të tokës bujqësore.

Kjo analizë urdhërohet me vendim të strukturave të mbrojtjes së tokës në qark.

2. Analizat e treguesve, që përcaktohen në pikën 1 të këtij neni, kryhen nga Instituti i Studimit të Tokave dhe nga qendra të specializuara dhe të miratuara.

Neni 23

Mbrojtja e tokës bujqësore nga shkatërrimi

1. Pronaret dhe posedues të ligjshëm të tokës bujqësore dhe çdo person fizik e juridik, veprimtaria e të cilëve ndikon mbi token bujqësore, janë të detyruar ta mbrojnë atë nga çdo faktor që çon në shkatërrimin e saj.

2. Toka bujqësore vlerësohet e shkatërruar kur:

- a) nuk mund te përdoret me si e tille;
- b) nuk mund te rehabilitohet ne kufijtë e vlerave, qe janë përcaktuar për token bujqësore;
- c) për rehabilitimin e sipërfaqes se dëmtuar rezulton një kosto me e larte se vlera reale e tokës bujqësore.

Neni 24

Zonat e tokave ne mbrojtje

1. Sipërfaqe te tokës bujqësore, ne te cilat vihen re shfaqje te rrezikut te dëmtimit te tokës ose shfaqje te dëmtimit te saj, e qe sjellin si pasoje rreziqe ne përmasa te mëdha për komunitetin, shpallen "Zona te tokave ne mbrojtje".

2. Vendimi për shpalljen "Zona te tokave ne mbrojtje" merret nga këshilli i qarkut dhe përmban:

a) hartën e zonës se tokave ne mbrojtje me emërtime kadastrale, sipërfaqen e ngastrave dhe kufijtë e zonës;

b) përshkrimin e natyrës se shfaqjes se rrezikut te dëmtimit te tokës bujqësore ose shfaqjen e dëmtimit te saj;

c) shkaqet e pasojës;

ç) raportet e analizave te tokës, te lendeve te lëngëta e te gazta ne toke;

d) masat emergjente, afatshkurtra dhe afatgjata, qe janë marre për rehabilitimin dhe përmirësimin e gjendjes, si dhe nivelin e shpenzimeve te nevojshme, burimet e financimit te tyre;

dh) listën e institucioneve, te strukturave dhe te personave qe ngarkohen me rehabilitimin e gjendjes.

Neni 25

Rehabilitimi i tokave bujqësore te dëmtuara

Detyrohen te rehabilitojnë token bujqësore te dëmtuar, duke e kthyer atë ne gjendjen e mëparshme:

a) çdo person fizik ose juridik, kur vlerësohet si shkaktar dhe përgjegjës i dëmtimit te tokës;

b) pronari i mëparshëm i tokës bujqësore, i cili ne çastin dhe aktin e transaksionit te tokës nuk e ka deklaruar ose e ka fshehur dëmtimin e saj;

c) strukturat shtetërore, ne juridiksionin e te cilave ndodhet toka bujqësore e dëmtuar ne çdo rast kur:

i) shkaktarit të dëmtimit të tokës bujqësore nuk i mundësohet rehabilitimi i saj, por ai përmbush detyrimet financiare të rehabilitimit të plote të tokës së dëmtuar;

ii) shkaktari i dëmtimit të tokës bujqësore vdes dhe nuk figuron trashëgimtar, sipas përcaktimit në Kodin Civil;

iii) pronari i tokës së dëmtuar heq dorë ligjërisht mbi të drejtën e tij të pronësisë mbi tokën bujqësore.

Neni 26

Afatet e rehabilitimit të tokës bujqësore

1. Afati i përfundimit të rehabilitimit të tokës bujqësore të dëmtuar përcaktohet nga këshilli i qarkut, në bazë të raportit teknik të SAMT -it.

2. Toka bujqësore vlerësohet e rehabilituar kur përmbush funksionet natyrore, sipas përcaktimit të pikës 2 të nenit 2 të këtij ligji dhe që dokumentohet nga analiza e kryer mbi gjendjen e kufijve të vlerave të treguesve të tokës bujqësore.

KREU V

SANKSIONET DHE KUNDERSHTIMET ADMINISTRATIVE

Neni 27

Kallëzimi penal

Seksioni i administrimit dhe mbrojtjes së tokës në këshillin e qarkut bën kallëzim penal në organet e drejtësisë për shkatërrim prone në çdo rast kur vëren:

a) shkatërrim të tokës bujqësore, sipas përcaktimit të nenit 23 të këtij ligji;

b) ndryshim të kundërligjshëm të kategorizimit të tokës bujqësore, sipas përcaktimit të nenit 13 të këtij ligji;

c) zhvillim të veprimtarisë ndërtimore në tokat bujqësore, në kundërshtim me kërkesat e pikave 1 dhe 2 të nenit 14 të këtij ligji.

ç) moszbatim, nga pronaret e tokës bujqësore dhe posedues të tjerë të ligjshëm, të kërkesave të shkronjës "F" të nenit 16 të këtij ligji;

d) ngritje dhe shfrytëzim karriere për materiale dhe lende të tjera inerte përgjatë rrjedhës së lumenjve, që bien ndesh me kërkesat e pikës 1 të nenit 15 të këtij ligji;

dh) çdo rast tjetër të ngjashëm, që strukturat e mbrojtjes së tokës në komune ose bashki dhe në qark e vlerësojnë se ka shkaktuar dëmtime të rënda të tokës bujqësore.

Neni 28

Kundërvajtjet administrative

Përbejnë kundërvajtje administrative shkeljet e mëposhtme:

a) moszbatimi, nga pronaret e tokës bujqësore dhe posedues të tjerë të ligjshëm, të kërkesave të shkronjave "a" deri në "e" dhe të shkronjës "g" të nenit 16 të këtij ligji;

b) mosmarrja e masave të duhura për mbrojtjen e tokës bujqësore, kundërshtimeve që i shkaktohen asaj gjatë zhvillimit të veprimtarive të ndryshme, që bien ndesh me nenin 18 të këtij ligji;

c) mosrespektimi i detyrimeve për njoftimin e rasteve të dëmtimit të tokës bujqësore, që bien ndesh me pikën 1 të nenit 19 të këtij ligji;

ç) moskryerja e analizave të treguesve të tokës bujqësore, që bien ndesh me pikën 1 të nenit 22 të këtij ligji;

d) mosrehabilitimi i tokës bujqësore të dëmtuar, për kthimin e saj në gjendjen e mëparshme, që bien ndesh me nenin 25 të këtij ligji.

Neni 29

Dënimet

Për kundërvajtjet administrative, të parashikuara në nenin 28 të këtij ligji, inspektori i inspektoratit të mbrojtjes së tokës në këshillin e qarkut, jep dënim kryesor me gjobë nga 50 mijë deri në 500 mijë lekë.

Neni 30

Ankimi

Kundër vendimit të inspektorit të inspektoratit të mbrojtjes së tokës në këshillin e qarkut mund të bëhet ankimi në përputhje me ligjin për inspektimin.

Neni 31

Ekzekutimi i vendimit

Ekzekutimi i vendimit kryhet sipas procedurave te përcaktuara ne ligjin nr. 7697, date 7.4.1993 "Për kundërvajtjet administrative". Te ardhurat qe krijohen nga vjelja e gjobës shërbejnë për masa mbrojtëse për token bujqësore, me miratimin e këshillit te qarkut.

KREU VI

DISPOZITA TE PUNDIT

Neni 32

Aktet nënligjore

1. Ngarkohet Këshilli i Ministrave te nxjerre aktet nënligjore ne zbatim te neneve 11 dhe 22 te këtij ligji.
2. Ngarkohen Ministri i Bujqësisë dhe i Ushqimit dhe Ministri i Mjedisit te nxjerrin aktet nënligjore ne zbatim te nenit 5 shkronja "c", te nenit 9 pika 3 dhe te nenit 20 pika 4 te këtij ligji.

Neni 33

Buxheti dhe kushtet e punës

Ngarkohen këshillat e qarqeve qe ne buxhetin vjetor te përcaktojnë, ne një zë te veçante, fonde për bazën materiale dhe kushtet e punës, për vënien ne funksion te plote te strukturave te përcaktuara ne këtë ligj.

Neni 34

Shfuqizime

Nenet 4,11,12,13,14,15,16 dhe paragrafi i pare dhe i fundit i nenit 23 te ligjit nr.7501, date 19.7.1991 "Për token", si dhe nenet 14, 15 dhe 16 te ligjit nr.8752, date 26.3.2001 "Për krijimin dhe funksionimin e strukturave për administrimin dhe mbrojtjen e tokës", shfuqizohen.

Neni 35

Hyrja ne fuqi

Ky ligj hyn ne fuqi 15 dite pas botimit ne Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr. 8749, datë 17.10.2014 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Bujar Nishani